

WERTHER ETKİSİ

7 Ağustos 1962 sabahı dünya şok bir olayla sarsıldı. O gece ünlü aktris Marilyn Monroe banyosunda ölü bulundu. Medya, kısa süre sonra bu olayın intihar olduğunu doğruladı. Takip eden aylarda 303 genç intihara kalkışıp hayatlarını kaybetti.

90'lı yıllarda bu ünlü davadan sonra Amerikan toplumu Kurt Kobain'in ölümü ile tekrar benzer bir olay yaşadı. Medya, ünlü karakterin intiharını her bildirdiğinde, bir intihar salgını tüm ülkeyi etkisi altına aldı.

Fakat ünlü bir kişiyle bizim aramızda ne tür bir bağlantı olabilir? İntihar eden bireyler, bir taklit sonucu mu böyle davranıyorlar; yoksa bunların hepsi sadece tesadüf mü?

Werther Etkisi Nedir?

Werther Etkisi, 1974 yılında sosyolog David Philips tarafından intihar edici davranışların taklit edici etkisini tanımlamak için kullanılan terimdir. Adı Alman yazar Wolfgang von Goethe'nin "Genç Werther'in Acıları" adlı romanından gelmektedir. Bu kitabın kahramanı aşk adına intihar etmektedir.

Kitap, öyle başarılıdır ki 1774'te yayınlandıktan kısa bir süre sonra yaklaşık 40 genç, genç Werther'e benzer şekilde hayatlarını sonlandırdılar. Bu garip ve ürkütücü durum, kitabın İtalya veya Danimarka'da yasaklanmasına yol açar.

Benzer vakalara dayanarak, Philips 1947 ve 1968 yılları arasında bazı açıklayıcı ve rahatsız edici bilgiler bulduğu bir çalışma yürütür. New York Times, ünlü bir figürün intiharı hakkında her hikaye yayımlandığında, ertesi ay intihar oranının %12 arttığını iddia eder.

Bu kalıp günümüze kadar devam etmiştir. 2017 yılının ortalarında Kanada'da aynı trajik etkiye neden olabileceği sebebiyle "13 Reasons Why" dizisini yasaklama kararı almıştır. Hatta Dünya Sağlık Örgütü gazetecilere intiharla ilgili olaylar hakkında neyi rapor etmeleri gerektiğini gösteren kılavuzlar içeren bir belge bile hazırlamıştır.

Peki medyada intihar hakkında konuşmak tehlikeli midir?

Aslında yapılma şekline bağlıdır. Akılda tutulması gereken şeylerden biri, detaylara girmemeye ve şefkat duygularını uyandırabilecek unsurları atlamaya çalışmaktır. Bu gibi olayların herhangi bir taklit sürecini tetiklemesi gerekmez. Ancak, insanları trajik olayı taklit etmeye zorlayabilecek her türlü sansasyoneliteyi ortadan kaldırmamız gerektiği açıktır.

Bu tür haberleri özel bir hassasiyetle ele almamız gerekir. Özellikle çocuklar ve ergenler için fotoğraf veya tanımlayıcı unsurlar gösterilmemelidir.

Her şeyden önemlisi; intiharı bir kaçış yolu olarak hedeflememek önemlidir.